

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A tanítói tevékenység ébrentartása.

Irta: Zsögön Zoltán.

A vidéken működő és így az ország tanítóságának legnagyobb százalékát kitevő kartársak kettős áldozattal sokkal nehezebb utakat járnak meg, mint a nagyobb városi, szerencsésebb, de jóval kisebb százalék, mert nemcsak az iskolával, hanem önmagukkal szemben is óriási feladatot oldanak meg. Először hiányos eszközökkel műveletlenebb talajon munkálkodnak; másodsor társadalmi rugékonyságukat és tanítói készségüket a vidék nyúgeiben is gondosan meg kell őrizniök. Ide alapos készültségen és a hivatás legideálisabb érzésén kívül a *tanító részéről* a köznapi erőlyen jóval felülemelkedő *akarakterre*, a hatóság részéről pedig megfelelőbb *intézményekre* van szükség.

Az *ifjabb tanítónak* állandóan továbbképzésre kell gondolnia. E célból a mostani állapotok szerint még csak ritkán és hiányosan jut kedvező módokhoz és eszközökhöz: olyan forrásokhoz, melyekből általános és szaktudását felrészíthetné és táplálhatná, vagy olyan érintkezési alkalmakhoz, melyek révén az állásához illő és a hasonló intelligenciájú átlaggal egy társadalmi szintjén megállhatna. És ha ezek az akadályok egyéni, vagy más körülményokbóllelküzd hetetlenekké válnak, holtbizonyosra bekövetkezik az *idősebb tanítónál* a törekvés lelkitusáinak elnémulása, a csöndes megállás, a beletörődés és a kárhozatos pályauottság, amidőn minden vetésünk csírátlan, minden aratásunk kényszerű robot és minden cséplésünk — elkényszeredett szalmacséplés. Amidőn elrekedünk, mert megúnjuk egy körben mozgó eljárásunk egymalom zúgását, megúnjuk oktatásunk takó tárgyát, vézna alanyát és megúnjuk magunkban az unalmas tanítót. Ilyen szomorú állapotban minő terhünkre vagyunk önmagunknak és minő kárt szenved az ügy!

Megfelelő társadalmi rutin megóvása mellett csak a tanítói készség ébrentartása biztosít az elunatkozás és elmaradástól. E tulajdonok biztosítása, — nevelői egyéniségünk teljes kidomborítása érdekében minden jó alkalmat fel kell használnunk. Amint mostani kulturánk fejlettségéhez és erkölcsi felelősségünk éreteihez képest aránytalanul rendezetlen körülmények között folytatjuk saját intelligenciánk és népünk műveléséért a küzdelmet, erősen kell bízunk abban is, hogy állapotaink a közel jövőben rendezést nyernek és feltétlenül sikerül megragadnunk azt a mentőkezet, mely minket szent ügyünkkel

együtt kiemel a sok évtizedes kátyuból; hogy társadalmi és tanítói készségünk, éberségünk biztosítására és fokozására alkalmunk nyíljék. Mert 40 és néhány év óta, amióta oktatásügyünk szervezettek mondható, bizony még nem kelt olyan törvény, amely iskolai kiképzésünk után a helyenkénti elszigeteltségünkkel járó nehézségeket megszüntette, vagy amelynek segítségével a képzőben nyert szaktudásunkat felrészíthettük és intellektuális erőnket a rohanó kor emelkedő színvonalán megtarthattuk volna. Itt nem elegendő már azzal a sovány frázissal vándorolnunk, amelyet az iskolában útravalóul nyertünk, hogy t. i. igyekezzünk a szerzett alapismereteket az életben nehéz hivatásunkhoz mérten hatványozni. Mert a póre kérdés szemünkbe nevet: *minek a segítségével?* — Ide *intézmények* kellene! Nem folytonos *kísérletek*, hanem kiforrott *intézmények*.

A kapkodó, néhány napos és felületes *szaktanfolyamok* csak futólagos határt vagy aránytalanságot eredményeznek; a szórványosan rendezett *továbbképzőtanfolyamok* az eddigi gyakorlat szerint a tudás mélyítésére, vagy az ismeretek rendszerének felújítására kevésbé alkalmasak; a váltakozó rendszerek szeszélye szerint változó és váltakozó *szaksajtó* organumok nem mindenben viszik előbbre és talán kételkedést, bizonytalanságot keltenek; *tanító-egyesületi gyűlések*, sok esetben barátságos összejövetelek, vagy a száraz, hivatalos pedanteria tartozékai, amelyeken csak meddő eszmepenetés folyik. Ezek és a hozzájuk hasonló tényezőikilyen alakban csak pusztá kísérletek, amelyek a fenti kérdésre nem képesek megfelelni. Pedig érezzük, sőt tudjuk, hogy lényegükben hasznosak volnának. De épen ez a lényeg hiányzik belőlük igen gyakran, ami próbálgatásokká és célszerűtlenné törpítik őket. A lényeg pedig a *rendszeresség*. Rendszeresség az *időt*, a *helyet*, a *tényezőket*, az *eszközöket*, *módokat* és mindazon mozzanatokot illetőleg, amelyek a szándéktól a kivitelten keresztül a célig egységesen átgondoltak. Persze, hogy a legnagyobb akadályok a pénzhányból emelkednek s talán egyszerűen abból, mint terméketlen, nem boncolható alaptételből kellett volna az okfejtésnél kiindulnom és a «nincs!» szigorú határán túl nem lépem. Mert hiszen a mindenkori kormányok vagy iskolai főhatóságok erejükhöz mérten nagy áldozatokat hoznak az ügy érdekében; de úgy látszik, újabb források megnyitása nélkül áldozataik arányai a kérdés lényegét ezidőszerint nem bírják megtartani.

Mert — feltéve, hogy az eddigi intézmények rendszeres és biztos megalapozást nyernének — mikre volna még szükségük a nép nevelőinek, az egyéni akaratától függő, lelkiismeretes törekvés mellett, társadalmi és tanítói készségük fokozása szempontjából?

Legégetőbb szükséglet, ami a tanítóság körében országszerte általánosan és nap-nap után megnyilvánul, a megélhetés biztosítása minden jellegbeli különbség feltüntetése nélkül oly *jízétsminimummal*, mely a nagyobb anyagi gondok terhé alól a nép tanítóját felszabadítja s szétforgácsoló erőit teljesen a nép művelésére egységesíti. Ez az ohajtás — mondom — annyira általános, a legközvetlenebb érdekeltektől a legmagasabb hatóságokig egyformán annyira kifejezett s a megnehezült árviszonyok rideg adataival annyira indokolt, hogy annak részletesebb fejtegetésébe bocsátkoznom ez alkalommal igazán felesleges volna.

A tanítói javadalmazáshoz hasonló szegénységű meg a legtöbb helyen az *iskolai felszerelés és berendezés is*. És ez kulturánk állapotában a legsajnálato-sabb tény. Nem elég a tanítónak, hogy anyagi gondok terhelik, hanem a felszerelés hiányai miatt állandóan iskolai tehervontatással kell küzdenie. Amilyen könnyű a tantervekben és az utasításokban a tárgykörök anyagát kijelölni, olyan nehéz, sőt százszorta nehezebb megfelelő eszközök hiányában az előirt anyaghalmozat feldolgozni. Itt aztán a lelkiismeretes tanító kezűgyességének igazán hasznát veszi és ha minden aldozattal próbálja elhárítani a nehézségeket, a felszerelés körüli munkája akár egy agyagosnak, asztalosnak vagy műveszi rajzolóknak is disztré válik. De annál, aki efféléhez nem ért, vagy erre alkalmas idővel nem rendelkezik, vagy magunja a kevésbé tökéletes és célszerűen csak ritkán alkalmazható eszközök készítését, bizony, soványodik az eredmény s lelkébe költözik a tanítás unalma is. Aztán többé nem lehet beszélni nála a tanítói készség fokozásáról. Gondolom, nem szükséges az előtt bizonyítanom, akinek némi tiszta fogalma van a szemléltető oktatásról, hogy a népiskolában még a legjobb tanító működése mellett is csak rendszeres, tantervszerű felszereléssel lehet normális eredményt biztosítani.

De vizsgáljuk csak: hány elemi iskolája van az országnak, melyben berendezett tanítói *szakkönyvtár* található? És nyugodtan mondhatná bárki: ez nem is volt nálunk soha divatban. Igaz. Azonban tudjuk, hogy még egy jóra való iparosnak is szüksége van szakmunkákra, ha a fejlődés arányaival lépést akar tartani. Elég itt hivatkoznom pl. a ruhaszabás, a bútordívat, az építés módjaira, stb., melynek gyakori változás újabb és újabb tanulmányokra serkentik az iparost. Csak a tanítónak nem volna szükség a pedagógia fejlődésével, a folyton nagyobb számban megjelenő és újabb emlékeket tárgyazó szakmunkákkal megismerkednie? Hiszen a legeslegsükségesebbeket, mint pl. a tantervek és utasítások és egy pár ólósó vezérkönyv, saját költségén is beszerezheti. De azt már nem kívánhatjuk, hogy minden szakkönyvet, amire egy XX. századbeli tanítónak szüksége van, silány fizetéséből vegyen meg s magának egy néhány évi fizetésébe kerülő könyvtárt rendezzen be. Mert az az idiota syllogismus, hogy egyél kevesebbet s az így megtakarított pénzből végy könyvet, itt nem alkalmas a kérdés megoldására. Igenis, elodázhatatlanul szükséges az elemi iskoláknak tanítói könyvtárakkal való teljes felszerelése, hogy a tanító-

nemzedék könnyen belenevelődjék a szakmunkák folytonos tanulmányozásába és állandó önképzése folyton elhárítsa magától az egyhangú működés ünottságát. Legyen a tanítónak biztos támasza egy jól felszerelt szakkönyvtárban, ahol hiányos ismereteit kiegészítheti, a tapasztalatok sorozata alatt gyakran felmerülő problémákat megfeytheti és mindig friss táplálékra vágyó lelkét kielégítheti. Ennek hiányait elég sajnosan bizonyítják a *Néptanítók Lapjában a tanítók tanácsadója* című rovatban ezélt felmerült naiv kérdések és tudakozódások. Az önművelés eszközeinek kézbeadása fogja egyrészt kiemelni főként a vidéki tanítóság átlagát megszokott, söt megünott, szűk látóköréből, hogy kedélye újabb lendülettel fölemelkedjék, tudása a folytonos forrásban levő tudományok forrásából felfrissülést nyerjen, sorvadó akaratereje és tétovázó hite megacélozódjék. Az ilyen könyvtárak állandóan gyarapítandók volnának nemcsak nagyobb szabású szak- és vezérkönyvekkel, hanem az általános tudomány és szépirodalom válogatott termékeivel is.

Miután a tanító a közműveltség javára dolgozik, az egyeseknek érdeke s a népoktatásügy vezetésének kötelessége volna, hogy a műveltségnek megalapozóját zárt vidéki környezetéből, szűk világból, melynek ő a lelkéssel együtt óriási lemondással és aldozattal apostola, néha kiemelje, hogy szempontjai magasuljanak s biztos szellemi horizontja ne csak vármegyéje köréig, melyet túllépni talán soha sem volt módja, de ha tovább nem, legalább az ország határáig táguljon li, ami nélkül bizonyos korlátolt-ság nyilvánul az oktatásban is. A mai kor tanítójának feltétlenül szüksége van arra, hogy ismereteit széleskörből vett tapasztalatokkal gazdagítsa. Itt már nem lehet és vétek számba megy a tanítóval szemben garaszkodni. Nem könyörületből nyújtott féljeggyel, hanem teljesen ingyenes utazás mellett még külön segéllyel kell a tanítóágnak nemcsak alkalmat adni, hanem tőlük azt meg is kivánni, hogy időnként *tanulmányutakat* tegyenek legalább az országban. Így közvetlen tapasztalat révén nemcsak földrajzi, történelmi, természetrajzi, etnográfiai stb. ismereteiket fogják minden nyomtatásból való és így sohasem elég alapos tanulmánytól nagyobb mértékben fejleszteni, hanem a szélesebb körben való érintkezés következtében biztosítják maguk számára az intelligenciának azt a külső fokmérőjét, amelyet társadalmi rutinnak neveznek és aminek hiányát érzékeny embernek nagy szenvedéssel kell túrnie. Hány tanító van olyan, aki az ország fő- és székvárosát sem látta! Pedig itt minden valamire való polgárnak, ha más okból nem, hazafias kötelességből legalább egyszer meg kell fordulnia. A tanítói tanulmányutazás szervezésénél nem lehetne attól tartani, hogy az intézmény egyszerű szórakozással, vagy kéjutazással fajulna át, mert annak száz és száz módja van, hogyan lehetne és kellene az utazás révén végzett tanulmányt számbavenni az illetőktől.

A régi, gyarló rendszer szomorú következménye az is, hogy az oktatói eljárás csak ritkán közelíti meg az igazi didaktikai művészetet, hanem mester-ségessé válik, mintha minden emberi lélek egyazon fából volna, melyet csak faragni kell, amíg szögletes lesz — egy zsinór mentén egy bárdal. Pedig a gyermeki psyche nem vonható egy kaptafára, nem törhető egy formába és nem formálható egyoldalulag. A változatosságra vágyó lélek hasonló eljárással fejlesztendő. És miután a legkiválóbb tanító sem

lehet annyira leleményes, hogy hasonló kartársanak eljárásában újszerűséget ne venne észre, ami követsére méltó, sőt többen vannak, akik eredetiség hiányában nem egy tantárgynál a képzőben, vagy valahol ellesett egy pár módszeres ügyességen kívül kevésbé alkalmazhatnák egyéni methodikai fogásokat, ami végre is unalmassá válik nemcsak a gyermekek előtt, különösen osztatlan iskolában, hanem a tanítónál is, ide is intézmények kellene a tanítói működés megkönnyítésére. Egy olyan tanító, aki egész működési ideje alatt nagy ritkán s akkor is csak vizsgákon jelenik meg a saját osztályán kívül más tanteremben, egymagára nehezen emelheti és tarthatja fenn oktatását a művészi magaslaton. Ezért kellene ide teljesen új intézmények, még pedig sürgősen, melyek nemcsak egy iskolában, hanem széles körben az egyes tanítók eljárása és a különböző jellegű iskolák között levő zártágot megszüntetik a kartársak előtt s így az egyedek egyoldalúságát, vagy únott munkáját a könnyed és változatos harmonia váltja fel az oktatásban, hogy a lélekfójtó didaktikai sablon élvezetes művészetté alakuljon át. Ezt pedig a kötelező és kölcsönös iskolalátogatással érjük el, amelyben a tanítónak nem felügyeleti, hanem tanulmányi szerepe volna. Előre készített tervek alapján minden tanító hetenként egy, vagy havonként két, szóval egész éven át bizonyos elegendő számú napon iskolalátogatni menne a járás más és más iskolájába. Hogy ez az idő semmi szín alatt sem vendégeskedéssel, vagy alapos tanulmány nélkül teljék el, azt az ellenőrző közegek természetesen beosztott felügyele és ezek vezetése mellett a negyedévenként tartandó testületi gyűlések biztosítanák, melyeken a járás minden tanítója résztvenne és tapasztalatairól részletesen számolna be. Itt lenne alkalom a nevelési elvek, a módszeres kérdések megvitatására, a hiányok pótlására és az egész pedagógiai eljárásunknak kölcsönös megegyezés alapján igazi pszichológiai alapon való tökéletesítésére. Ami foglalkozásunk nem mérhető más hivatalok teendőjéhez, ahol ugyanazon paragrafus szerint ugyanazon aktak, ugyanazon körben, ugyanazon ügyek vetődnek fel s a teljes és érdemes kötelezettség teljesítés a naponként felgyülemelő alkalmaz hivatalos időhöz kötött pontos elintézésében merül ki. Itt a lélek titokzatos lapjait kell művészi kézzel forgatni és ráírni mindazt, amit emberi jó tulajdonságoknak nevezünk. A mindennapi más probléma a tanító részéről csak újabb és újabb ötlettel vagy módszerrel oldható meg helyesen. Ezek szerint a tanítási művészetnek általánosítása csak a kölcsönös hospitálás intézménye révén valósítható meg, amiről eddig így, az általam vázolt alakban talán sehol sem esett szó; de a kísérletező pedagógia hamarosan rátalál ennek az eszmének helyessége s keresztülvitelének szükségességére, illetve módjára.

A fenti cél elérését biztosítja az olyan intézmény is, amilyen a szomszédos Romániában már életben van. Ez t. i. a tanítói gyűlések *gyakorló tanfolyamokká* való kiszélesítése, amely évenként a vármege székhelyén a nyári szünet alatt egyfolytában 10 napot venne igénybe. Ahol erre az időre felemelt fizetéssel és teljes ingyenes ellátással nemcsak ilyen egyszerű és futólagos eszmefuttatásokban volna részünk, hanem alkalmunk nyílnék arra is, hogy a pedagógiai kérdésekbe alaposan belemarkoljunk és működésünk állóvizét friss hullámszába hozzuk. Itt kiváló pedagógusok elméleteiket gyakorlati alkalmazásukban is bemutatnák; tehát nemcsak egyszerűen egyetemi jellegű előadást tartanának. Az

elméleti tanulmányt kísérné a gyakorlat a hallgatók részéről is; tehát nem pusztá megfigyelés, hanem feltétlen elsajátítás volna a cél. Pszichológia és methodikai kérdések kísérletileg nyernének megoldást s a didaktikai kísérletek az oktatás változatos és újabb módjaival ismertetnének meg és ez tanítói tevékenységünk, kedvünk állandó éberségét és termékenységét eredményezné. Erről a gyakorlati tanfolyamról érdemük szerint minősítést kapnának az egyesek, sőt minden más egyoldalú ítélet alapján hozott minősítést eltörölnének és a hivatott pedagógusoknak ez a válogatott testülete adna mindenkinek tanítói készségeről véleményt, ami a rendkívüli előléptetéseknek is igazságos alapja és biztosítéka lenne.

Igy az egyéni szorgalom és ügyesség megtalálna jutalmát; a kiváló tulajdonság közkinccsé válnék; a gyönge támogatást nyerne és ez a kis fáradság mérhetetlen gyümölcsöt hozna.

Az elszigetelt, magára hagyott tanító kezeibe helyezett legszentebb ügy, a népnevelés csak úgy érheti el azt a magaslatot, amelyről a mai rendszer mellett a legbuzgóbb és önfeláldozóbb tanító is csak álmodozni képes, de teljes sikerre vergődni nem, ha valahára az eddigi kísérleteket ilyeszerű, alapos intézmények cserélik föl. Ha a mult nem volt elég alkalmas annak megértésére, a közel jövőnek már el kell ismernie, hogy a tanító nem egyszerűen egy hivatalt pedánsa, hanem gyermekeink, akikért annyit aggodunk nevelője, műveltségünknek, amit oly mohón esdünk s amire annyira rászorulunk meg-alapozója és korunknak, amelyre büszkék vagyunk, az a fontos tényezője, melynek szellemében és működési képességében nem kevesebb, mint a társadalmi, vallási és nemzeti élet gyökerezik.

Nemcsak a tanítónak, mint egyénnek és tisztviselőnek érdeke tehát, hogy őt magára ne hagyjuk és ne tekintsük szegény *nemzetnapszamos* nak, hanem általános, kiáltó közérdek, hogy a tanítónak megadjuk mindazokat a módokat és eszközöket, amelyekkel a legnemesebb munka, az *embernevelés* az emberi méltóságnak megfelelőleg eszközölhető.

A tanyai iskolázás kérdése.

Írta: *Dankányi Mihály.*

Előre is bocsájtom, hogy nem vagyok valóságos tanyai tanító, csak a jogcímem képesít arra, hogy a jelenlegi helyemen eltöltött 10 éves tapasztalataim alapján mégis hozzászólhassak e fontos kérdés megoldásához. A jögalap pedig abból áll, hogy tanítványaimnak száma 50—60 közt váltakozik. Most 48. Ebből helybeli 16. Két kilométerre fekvő tanyáról jár 15; két és fél kilométerre fekvő tanyáról 12 és 3 kilométerre fekvő szomszéd községből 5 tanítványom jár. Tanítványaimnak 75 százaléka cselédek gyermekei. Azt hiszem, tanyasibb képét alig lehet képzelni egy tanyai iskolának. Ezek előre bocsájtása után térek át a kérdés lényegére.

Mint valami tanyai tanító magam is sokat törtem rajta a fejemet, hogyan lehetne sikeresebbé tenni ezen iskolák működését. De vártam a nálam hivottabbakat, hogy szóljanak hozzá. Köszönet is érte *Petrovácz* érdemes kollégánknak, hogy végre-valahára felvetette a kérdést s bizonyára övé lesz az érdem és élvezze is érte az elismerés és hála jutalmát, ha a tanyai iskolázás bármi formájában is rendezve lesz. Ó, mint a messze jövőbe látó pedagógus, egy oroszlan

lépessel egyszerre ideális állapotban szeretné látni a sokat nélkülöző tanyai iskolát a parasztkonviktusok létesítésével. Mely parasztkonviktusok előnyeit, adatait és tervezetét az előttem értekezők beesés lapunkban oly meggyőzően kifejtették, hogy se elvenni, sem hozzátenni valóm nincs, mert, hogy ennek nyomában — mint egy boldogabb hazának biztos támaszai: viruló népoktatás, finomabb műveltség, jólet és vallás-erkölcsös élet fakad — az kétségtelen. Amiért édes mindnyájunknak törekednünk is kell, ha igazán művelt ország akarunk lenni.

Végeredményében tehát nem is térhetünk ki ez elől a megoldás elől. De, hogy a közel jövőben elérhető lesz-e az óhajtott cél, azirant vannak alapos kételemem. Ugyanis, ismerjük a tanyai cselédek vagyoni állapotát. Többnyire földhöz ragadt szegények úgy szellemileg, mint vagyoniilag. Majdnem ezek miatt alkottak az új mezőgazdasági cselédtörvényt, mely felmentette őket a gazdájuk által fizetett tandíj fizetés alól — bár már megszűnt: — biztosította számukra betegség esetén az orvos és gyógydíjat, temetési költséget, stb. s újabban pedig az ingyenes népoktatást, mert a törvényhozók bölcsesége is ismerte ezek nyomoruságos helyzetét.

Honnan volna képes tehát ilyen cseléd — ha csak a *Petrovác* által felszámított 45 korona költséget is aldozni egy-egy gyermekére, holott sokszor 2—3—4 gyermeke is jár egy cselédnek az iskolába? Hol vegye a szegény cseléd a 90—180 korona költséget, mikor alig bír megélni szerény béréből, amiből családjára talán nem is jut fejenként élelemre 45 korona? Miből ruházkodjék! Nincs is az ilyeneknek rendes ruházatuk: egy összetakolt ág, asztal, szék a házi butoruk, a legrimitívebb konyhaeszközökkel felszerelve. Alig tudtuk beszédni az ilyenektől évente a 30 fillér orsz. tan. nyugdíját. Tandíjról pedig szó sem lehetett. Az állam pótolja, segítse a szegényeket? Hisz mind szegény. Uram fia! Honnan vegye a deficitmentes költségvetéssel dicsekedő s az új adók feltalálásában már talán ki is merült állam azt a rengeteg pénzt, amiből — mondhatni — az összes tanyai tankötelesek ellátását és egyéb dologi kiadásokat fedezhetné? Szerintem ez csak egy elviselhetetlen újabb adó alapján volna keresztülvihető! *Azért tehát csak a jobb időkre maradhat a parasztkonviktusok megvalósítása.*

Azt mondja Kerényi kartársunk, hogy a szülők adják hetenkint az élelmet. Igen ám, de sokszor egy napra valót sem tud hozni magával sok gyermek, mert nincs miből. Haza megy ebédre is akkor, amikor a többi a délközi szünet rövidsége miatt az iskolában marad. Hát még egy hétre valót honnan vegyen? Ha még hozzávesszük, hogy egy hét alatt összeszárad, meg is romlik az élelem, bizony az sem vezetne célhoz.

De tegyük föl, jönni fog, mert jönni kell, egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán, amikor már parasztkonviktusokban fognak nevelődni a tanyai cselédek gyermekei; vajjon még akkor is a tanyai iskola meghozza-e a kíván eredményt a mai többszörös iskolaváltoztatási rendszer mellett? Lássuk csak. Tudjuk azt, édes mindnyájan, hogy a tanyai tankötelesek elenyésző kivétellel cselédek gyermekei. Ezeknek egy része juhász (bacso) cseléd gyermeke, akik október végén változnak, régi helyükön ritkán adják fel gyermekeiket az iskolába majd csak az új helyen mondják, de ott is csak elkésve; másik része mezőgazdasági cselédek-

nek a gyermekei és ezek vannak a legtöbben, akik újevkor változtatnak helyet, még ezeknek is csak kis részét adják fel a régi helyen majd csak az új helyen, persze szintén elkésve. Mindeket rendbeli gyermek tehát későn jön fel az iskolába, vagy ha jártak is előbbi helyükön, nincs benne köszönet: könyv nélkül (a használatban levő könyvek sokfélesége miatt) rendetlenül, eredménytelenül töltik az időt az elmenetelig — hogy haladhassanak az új helyen a többiekkel, rendesen elmaradnak; harmadik része a tanköteleseknek dohányosoknak a gyermekei; ezek meg február-márciusban változnak, akik rendszerint már az új helyen nem adják fel gyermekeiket az iskolába, vagyis a következő tanév kezdetéig pauszolnak. Már most, hogy lehessen ily háromféle, illetve a helyet nem változtatókkal — négy rendbeli gyermekkel rendszeres és eredményes tanítást folytatni? Mily sok időbe kerül, míg csak rendszerbe is foglalja a tanító ezen sokféleképpen elhanyagolt gyermek készültését, ami rendszeren a leghiányosabb és legfogyatékosabb. Ilyeneknek a képzettsége és fegyelmélettsége rosszabb a semminél. Tessék az ily jött-mentekből — akiknek szülei a legnagyobb vitéségnek tartják, ha egy-két éven át elkerülhetik a tanítást — 4., 5., 6. osztályt alakítani. Ugyan kém legyen az a tanító, aki az ily vándor életet élő tanyai cselédek gyermekeit beiskoláztassa. Iskolakerülő, analfabéta még akkor is marad elég az iskolával nem bíró tanyákon.

Kérem tehát szeretettel, elsajátíthatják-e ezen fentebb említett rendszertelen beiskolázás mellett a tanyai gyermekek a legszükségesebb elemi tudományokat, úgy, ahogy azt az általános műveltség és a tanterv megkívánja, még ha a parasztkonviktusok jótéteményeiben is részesülnének? Azt hiszem, nem, amint hogy *Petrovác* érdemes kartársunk szerint a tanyai iskolák szaporításával sem értek cél, mert a haladás fentebb említett kerékkötői mindig csak útját állják a leglelküimeretesebb tanítói munkálkodásnak is. *Szerintem tehát a tanyai iskolázás sikertelenségének az oka nem csupán technikai, hanem főleg pedagógiai természetű: vagyis a beiskolázás rendszertelensége s ebből eredő iskolázási folytonosság hiánya, mely nélkül eredményes tanítás kizárt fogalom.*

Hogy tehát a tanyai iskola — akár parasztkonviktussal legyen az ellátva, akár anélkül is — sikeresebben működhessek, az a szerény javaslatom, hogy: 1-ször. Törvényben kimondassék az egységes beiskolázás úgy a tanyai iskolákra, mint a falusiakra nézve oly képen, hogy a mezőgazdaságban alkalmazott tisztek és cselédek (a dohányosok kivételével) kizárólag október hó 1—3-ig változtathatják lakhelyüket.

Ez ideig lezáródik ugyanis a mezőgazdasági esztendő is. Aratás, cséplés, kukoricatörés, burgonya és répa ásás, valamint a szüretelés is legnagyobb részt befejezést nyer. Legalább is a cselédek veteménye betakarítható ez ideig s magukkal is vihetik új szolgálati lakhelyükre. (Még az idő is kedvezőbb a hurcolkodásra.) Ilyenmü törvény szigorú alkalmaztatása mellett a tanyai iskolázás tarthat október hó 5-től, június hó 20-ig, vagyis nyole és fél hónapon át; mialtal a tanítás még a helyet változtatókkal is folytonos és sikeresebb lesz.

2-ször. Törvényileg szaporítsuk a legalább 25—30 tankötelessel bíró s az egymástól távolabb fekvő iskolák számát, mert az egységes beiskolázás következtében a tanyai iskola már sokkal eredményeseb-

ben fog működni, mint a mostan divó iskolázási folytonosság többszörös megszakitása mellett lehetséges.

Hiszzen, hogy egyelőre ezen radikális ujtás is meghozza a jobb sikert a tanyai iskolázás terén nemcsak, hanem a falusi iskolák is fellendülnek az egységes beiskolázás által. Utóvégre is Magyarország földművelő állam, ennyi specialitást megengedhet magának egy műveltebb és boldogabb mezőgazdasági munkás-osztály megteremtése szempontjából.

Igaz, még akkor is marad elég mizériája a tanyai iskolázásnak: a szegénység, a folytonos cselédvándorlás, amit jutalmak kiosztásával lehetne mérsékelni egy helyben hosszabb ideig töltött szolgálat fejében; továbbá a kisebb tanyákról az iskolával bíró tanyákra való járás, amikor is ősszel-tavasszal hideg sárban meztláb; télviz és hófúvások idejében csaknem megdermedten érkeznek az iskolába a gyermekek úgy, hogy előbb fel kell éleszteni az aléltságtól, lecsillapítani a sírástól s csak úgy foghatunk a tanításhoz. Sokszor még csak úgy kong az ürességtől az iskola, mert a dermesztő hideg miatt nem jönnek iskolába. Azonban ezen is segíthet a törvény bölcsesége, ha kötelezi a cseléd gazdáját, hogy ily rossz időben szekerem szállítsa be az iskolásokat az iskolába. Ami ez ujtás finánciális oldalát illeti, az október 1—3-ig való lakhelyváltogatás behozatalához nem kell pénz.

A tanyai iskolák szaporítására pedig felhasználható volna az 1907. évi XXVII. t.-c. idevonatkozó §-nak módosítása alapján az a rengeteg államiség, amit most a sok felesleges és nevetséges csekély népességű iskolák segélyezésére fordít az állam az oly helyeken, ahol egy több növendékkel bíró más elemi iskola is van.

Avagy hol van az megírva, hogy például a száznál is több böher iskola, melynek növendékei a törvényes létszámon jóval alul vannak — ha török-szakad is — örökké fennálljon államsegéllyel a fajmagyar tanyai nép műveltségének és az intenzívebb mezőgazdálkodás rovására. Ez iskolák bele olvadhatnának a többi felekezeti iskolákba, miáltal sok iskola osztottá s ezáltal a tanítás is eredményesebb lehetne. Vagy pedig tartásuk fel ezen iskolákat szabadkőműves hitsorsosaik, akiknek bőven telik a pénzük a szabadon gondolkodó — szerintem szabadszájú — egyesületek támogatására és országháborító eszméik terjesztésére.

Mert a haza, a nemzeti kultúra és a népoktatás ellen való vétek olyan dolgokra költeni a nemzet adófilléreit, ami felesleges; és olyan tényezőktől megvonni, amelyek igazán rászomjuhozhatnak — mint a tanyai iskolák, vagy az iskolával nem bíró községek például Trencsén, Biharmegyék stb. — amelyek a legértékesebb nemzetgazdasági munkaerőnket vannak hivatva nevelni.

A tanyai iskolák sikeresebb munkálkodását tehát egyelőre törvényhozásilag is előmozdíthatjuk, csak használni kell az eszközöket is, ha a célt igazán akarjuk elérni.

Nem tudom, mennyire közelíttem meg kitűzött céloimat fejtegetésemmel, de ha kedves kartásaim is jönnek látnák irányeszmém megvalósítását, vitásak meg szintén a legközelebbi köri tanítói gyűléseiken részleteiben is, hogy az így elvetett mag mielőbb terebélyes fává növekedjék, dúsan virágozzék és gyümölcsözőzzék a népoktatás mezején. Adja Isten, úgy legyen!

SZEMLE.

Segélyalapunk. A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanítók Segélyalapjának központi bizottsága Budapesten 1912. évi augusztus hó 29-én a Szent-István-Társulat nagytermében tartotta XXVIII. közgyűlését. A felvett jegyzőkönyvből, melyet az elnökség lapunkhoz beküldött, adjuk a következőket, miután a közgyűlésről annak idején részletes tudósítást tettünk közre lapunkban. A bizottság elnöke: dr. Walter Gyula vál. püspök, p. praelatus, esztergomi kanonok. A bizottság alelnöke: Stark Gyula nagyváradi igazgató-főtanító, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. Az alap vagyonát kezelő egri főkapitán képviselője: Foltin János vál. egri prépost-kanonok. Walter Gyula c. püspök elnök jelenti, hogy a múlt évi közgyűlésből kifolyólag megkereste az összes hazai tanítói egyesületeket és köröket, hogy a jövedelmeik bizonyos százalékát árvól-évre utalványozzák ki az orsz. kath. tanítói érveház javára. Egyúttal felkérte azok tagjait, sziveskedjenek saját hatáskörükben az árvaház javára gyűjteni, esetleg iskolai ünnepeket rendezni, vagy a netáni tankönyvjutalékokat felajánlani. Sajnálattal konstatálja, hogy e felhívásnak eddigelé kevés eredménye volt. Csak néhány egyesület nyilatkozott idevonatkozólag. Guzsvenitz Vilmos kérdezi, melyek azon egyesületek, amelyeknél a felhívás viszhagra talált és nem volna-e tanácsos a vármegyéket is felkérni az árvaház támogatására. Elnök szívesen nyújt tájékoztatást. Különösen a besztercebányai, egri, érsekújvárvideki, fehérgyarmati, mágócsi, nyitrapereszlényi, Soroksár-alsónémedii, székesfehérvári, szombathelyi, Tata—kisbérvidéki és verebélyi egyesületeket kell kiemelnie, amelyek az alapot gyámoztatják. Nagy elismerést és dicsőretet érdemel a gútai tantestület, amely a tankönyvjutalékok évek óta beszolgáltatja. Hasonlóképen az annavölgyi és váci tantestület, amely időről-időre küldi adományait. Akikről azonban legelőször kellett volna hírlásan megemlékezni: Machovich Izidor apát és Fejes János tanító urak az árvaház legelkesebb pártfogói, legbuzgóbb gyűjtői. Ami a vármegyékhez intézendő kérvényezést illeti, az már régebben megtörtént. Meleg érdeklődéssel tárgyalta a bizottság ezek után azokat a módokat és eszközöket, amelyek a segélyalap és Árvaház ügyét fellendíthetnék. Kívánatosnak mondotta különösen, hogy Guzsvenitz Vilmos ajánlata szerint a kath. tanítóság tudatára ébresszessék a segélyalap fontosságának, az árvaház szükségességének, valamint azon körülménynek, hogy saját lelkes közreműködése és áldozatkészsége az óhajtott siker fő feltétele. Kívánatosnak mondotta továbbá, hogy — mint Kolossváry Mihály indítványozta — perselyek állittassanak fel az iskolákban az árvaház javára, annál is inkább, mivel ez intézkedés egyes helyeken már sikeresnek bizonyult.

Bemutatja Erdősi Károly vezérigazgató átiratát a Szent-István-Társulatnak az árvaház támogatására vonatkozó határozatáról, amely szerint évi mérlegének összeállításának alkalmából mindannyiszor, valahányszor e mérleg tiszta haszonnal fog záródni, esetről-esetre meghatározandó hozzájárulással fogja segélyezni a katolikus tanítói árvaház alapját. Amint pedig az árvaház megnyílik, készséggel fog saját kiadású ingyen tankönyveket adományozni az árvaház növendékeinek.

Jelenti továbbá, hogy néhai Palásthy Pál püspök, volt esztergomi kanonok hagyatékának szegény-

harmadából 2000—2000 kor., néhai Kőhalmi József volt nagyszombati érseki főgimnáziumi igazgató hagyatékának szegényharmadából 300—300 kor. és végül néhai *Orliczky* Ferenc volt szilincsi plebános hagyatékának szegényharmadából 200—200 koronát. A segélyalap javára befolyt összegeket átküldötte az egri főkáptalanhoz. Az árvaháznak szóló részleteket pedig az általa kezelt alaphoz csatolta.

Ezek kapcsán fölemlíti az elnök, hogy a vallásalapból folyósítandó segély iránt benyújtott kérvényre ezideig még nem érkezett válasz. Nehogy feledésbe menjen, egy küldöttség megválasztását kéri, amely a nagym. közoktatásügyi miniszter úrnál személyesen kérelmezné a beadvány kedvező elintézését. A gyűlés az elnök javaslatát magáévé tevé, Stark Gyula, Kolossváry Mihály, Guzsvenitz Vilmos, Heller Iván, Ember Károly, Bertalan Vince és Jankovics János tagokat küldi ki és fölkéri az elnököt, hogy a küldöttséget vezetni szíveskedjék.

Indítványozza az elnök, kéressenek fel a hazai keresztény hitel- és fogyasztási szövetkezetek, hogy az évenként jötekonny célokra fordíttatni szokott jövedelmi hányadból az orsz. kath. tanítói árvaház javára is utalványozzanak valamely összeget és vegyék fel az árvaházat az évenként segélyezett intézmények közé.

Elnök javaslatát a gyűlés annál készségesebben fogadja el, mivel tudja, hogy a jelzett szövetkezeteknek sok helyütt a lelkesek és a tanítók a vezetői.

Tudomására adja az elnök a bizottságnak, hogy az orsz. kath. árvaház érdekében folyó gyűjtés eddigi eredménye gyanánt 58.056 korona 52 fillér van jelenleg kezei között, amely több esztergomi pénzügyintézetben gyűmölcsösök. Kéri jelentése szíves tudomásul vételét.

A központi bizottság halálával adózik az elnök fáradságot nem ismerő buzgólkodása iránt és kéri, hogy azt továbbra is folytatni és a gyűjtés eredményét őrizete alatt tartani szíveskedjék.

Foltin János tájékoztatást kér az iránt, vajjon ez a gyűjtött összeg is az egri káptalan által kezelt alaphoz tartozik-e?

Elnök erre nézve megnyugtatta a felszólalót. Tudatja, hogy ez az összeg is az egri árva-alaphoz tartozik. A bizottság azonban azt — mivel külön gyűjtés eredménye — addig míg az árvaház nem létesül, az elnök által külön kezelteti.

Foltin János a tájékoztatást köszönettel tudomásul veszi. Óhajtanónak tartja, hogy a létesíteni szándékolt árvaház költségvetése előzetesen elkészíttessék.

Előterjeszti az elnök Szodényi Árpád bpesti papirkereskedő beadványát, amelyben kéri, hogy az általa kiadott irkakat a központi bizottság ajánlatával ellátva árusíthassa. Egyúttal tudatja, hogy a jövedelemből szívesen enged jutalékot az árvaház javára.

A bizottság a kérelem teljesítése előtt részletesebb tájékoztatást óhajt, amelynek megszerzésére az elnököt kéri fel.

Elnök betérjeszti a múlt évre vonatkozó számadásokat és kéri a fölmentvény megadását.

Kérdés intéztetvén arra nézve, minő nagyok jelenleg a segélyalap, az árvaház, valamint a tápintézet tőkéi, bemutattatott a számadási kivonat, amelynek tanúsága szerint az 1911. év végén a segélyalap tőkéje: 199.274 kor. 79 fill. Az árvaházé: 146.702

kor. 99 fill. A tápintézeté: 11.246 K 80 fill. Összesen: 357.224 kor. 58 fillér. *Foltin* János prépost-kanonok úrnak a segélyalap számadó gondnokának előterjesztett számadás-kivonata tudomásul vétetvén, elnök indítványára a közgyűlés öszinte köszönetét fejezi ki a sok fáradságért és munkáért, amelyeket önzásága az alapok gondozása körül tanusít. Az ösztöndíjak kiosztásáról *Ember* Károly mint vendég egy előterjesztést kívánna tenni. Tudatja, hogy a páduai szent Antal-egyesületnek harminckét helyen sikerült ingyenes étkezést kieszközölnie oly tanulók részére, akik a székesfővárosban végzik főiskolai tanulmányaikat. Szívesen átenged azokból az egylet a tanítók gyermekei számára és kéri a netáni kérvények átszámraztatását. A központi bizottság köszönettel veszi az ajánlatot tudomásul. Az ösztöndíjak és a segélyek kiosztása után felkéri az elnök a bizottságot a netáni indítványok előterjesztésére. *Házy* Ferenc indítványozza, keressék mód arra nézve, hogy a tanítószegély tudomást szerezzen a segélyalap létezéséről, mert szomorúan győződött meg arról, hogy sok tanító nem tud róla. *Bertalan* Vince ellenkező véleményének elhangzása után, *Machovich* Izidor és *Guzsvenitz* Vilmos egyértelműleg szomorú tapasztalatokra hivatkozva, a rideg közönynek tulajdonítják a nagy részvétlenséget, amellyel szemben az öntudatra való ébresztés a leghathatósabb gyógymód. *Rusznayk* Ferenc annak elrendelését kéri, hogy a megüresedett tanítói állásokra csak oly tanítók legyenek megválaszthatók, akik vagy tagjai már az alapnak vagy kötelezik magukat, hogy tagjaivá lesznek. *Kolossváry* Mihály oda nyilatkozik, hogy kényszerrel senkit sem lehet az alap tagjává tenni. A maga részéről ajánlatosnak tartja, hogy minden egyházmegye főtanfelügyelője kísérelje élénk figyelemmel a tanítói körök közgyűlésein történeteket és az azokról beküldött jegyzőkönyvekre adott válaszban buzdítsa a tanítókat, hogy az alap ügyeivel bővebben foglalkozzanak és annak tagjaivá legyenek. A gyűjtést illetőleg újból ajánlja a perselyek felállítását és az alkalmoszerű gyűjtéseket. A bizottság az eszmecsere folytán is reméli, hogy már-már megszűnik az a közöny, amely ez áldásos intézménnyel szemben a tanítószegély sorai között tapasztalható. *Ember* Károly mint vendég, engedelmet kér azon eszméjének felemlítésére, hogy az árvaház és a tápintézet Budapesten állíttassék fel, ahol esetleg ingyen telkeket lehetne kieszközölni. *Elnök* megjegyzi, hogy az árvaházra nézve *Ó* Eminenciája, a bíbornok-hercegrímás és érsek úr magas óhaja, hogy az Esztergomban állíttassék fel. E fel-tétel mellett adta *Ó* Eminenciája isme etes nagy adományát is az árvaházra. *Bertalan* Vince kéri, hogy a tápintézet létesítése és elhelyezése ügyében mégis küldessék ki egy bizottság. A gyűlés e bizottságba az elnökön kívül *Ember* Károly, *Guzsvenitz* Vilmos és *Bertalan* Vince tagokat választja meg. Elnök előterjesztésére mély tisztelettel kéri a bizottság a nmgú püspöki kart, hogy a segélyezett tájékoztatása céljából, valamint a segélyalap iránti érdeklődés ápolása tekintetéből kegyeskedjék a jelen jegyzőkönyvet lehetőleg egész terjedelmében közölni az egyházmegyei körlevelekben és elrendelni, hogy a segélyalap és az orsz. kath. tanítói árvaház ügye a tanítói körök közgyűléseinek tárgysorozatába mindig felvétessék. Felkéri a bizottság a t. tanító-egyesületi urakat is, hogy a segélyalap és Árvaház ügyét e jegyzőkönyv alapján a legközelebbi gyűlésen ismertetni és ezen intézmények pártolását a t. tagoknak ajánlani szíveskedjenek

A
A ma
nak.
vonat
már f
gos fi
Mul
és ira
kint
tanító
szinve
az ös
ponti
fizeté
nak é
lalkoz
kiván
a taní
nem s
kétség
jaiba
rende
gyará
belépl
határo
egyes
jan a
vetség
közpo
de eze
tatni
töreks
lemű
kritika
erhetj
Budap
harcim
nem t
csak a
elnöke

A k
évre
ingye
István

Ren
tartás
sági is
vászón

Tant
nőképz
megren
közpor
utca 28
könyvl
könyve

Pász
együtt
mából
népkö
a gyer
persze
E teki
a Szer

A Kath. Tanítók és a Moussongék Szövetsége. A magyar kath. tanítók országosan szervezve vannak. Országos bizottságunk évenként magas színvonalon álló közgyűléseket tart, azokat két ízben már kiállításal kapcsolta össze. Őt évenként országos figyelem és érdeklődés között kongresszust tart. Mult évben tartotta a IV-et. Ez adott óriási lökést és irányt a fizetésrendezés ügyének. A Tanács évenként legkevesebb négy ülést tart. Az egyházmegyei tanítóegyesületek és körök kivétel nélkül pedagógiai színvonalon tartják működésüket. Most történt meg az ősszel, hogy egyik kath. tanítóegyesület a központi irányítástól eltérve, oly határozatot hozott a fizetésügyben, ami időszerűtlen, mert a kath. tanítónak és minden néptanítónak főleg a néppel kell foglalkoznia, ha a nép filléréiből jobb anyagi ellátást kíván. A nép legyen az iskola első barátja és akkor a tanító boldogulni fog. Mindebből tehát nem kell és nem szabad a kath. tanítóság keresztény szellemét kétségbe vonni, hogy az a szabadkőművesség karjaiba dobta önmagát és a kath. iskolát. A fizetésrendezés izgalmai között élünk és ez sokat megmagyaráz. Azután a Kath. Tanítóegyesületek gen is beléphetnek az Országos Szövetségbe, oly tartalmú határozattal és kikötéssel, amint azt a Kath. Tanítóegyesületek elnöki értekezletének határozatai alapján a Kath. Tanács összeállította és közzétette. A szövetség, mint eszme, nem szabadkőműves, csak a központi vezetőség egyes tagjai szabadkőművesek; de ezen a sajnálatos körülményen óhajtanak változtatni a kath. tanfériak akkor, midőn a fórumra törekcsenek, hogy onnan elűzzék a keresztény szellemű nemzeti kultúra ellenségeit. Ezt a sikert nem kritikával, hanem bátor és sikeres cselekedetekkel érhetjük el, amiben nagy segítségünkrel ehetnek Budapest keresztény érzelmű községi tanítói, ha e harcmezőt is felkeresik. A Tanács elnöksége még nem tagja a szövetség igazgatóságának, mert abban csak alapszabályszerűen alakult tanító-egyesületek elnökei választhatók be.

—mb.—

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskola-évre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdudóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közigazgatásához. Ára füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ára 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

Pásztorjátékok. Szent karácsony főséges és egyúttal kedves költészetet árasztó ünnepe alkalmából katolikus iskolák, ifjúsági egyesületek, népkörök pásztorjátékokat szoktak rendezni, úgy a gyermekek, mint a felnőttek épülésére. Födolog persze, hogy jó pásztorjáték álljon rendelkezésre. E tekintetben föltétlenül hasznos dolgot művelt a Szent-István Társulat, midőn egész sereg új

pásztorjátékkal kedveskedett a katolikus közönségnek. Mind válogatott jó darabok, mind olvasásra érdemesek, mind előadásra hatásosak. A darabokban előforduló énekek legnagyobb része kottára van szedve. A Szent-István-Társulat ilyenmő kiadványainak egyik célja, hogy a karácsonyi iskolai színelőadásoknak szép szokását életben tartsa. **A bűnbánó fiú.** Karácsonyi pásztorjáték két színben. Irta *Herczeg Péter.* (Népirat 214. sz.) Ára 10 fill. — **A bűn büntetése.** Karácsonyi játék három fölvonásban. Irta *Oppitz Sándor.* (Népirat 123. sz.) Ára 8 fill. — **A kis Jézus ajándéka.** Karácsonyi színmű 3 képben. Irta *Labay Gyula.* (Népirat 231. sz.) Ára 12 fill. — **A legszebb ajándék.** Karácsonyi színjáték. Irta *Bokor Malvin.* (Népirat 269. sz.) Ára 12 fill. — **A megkerült gyermek.** Karácsonyi pásztorjáték öt részben. Irta és zenéjét szerzette *Szabó János.* (Népirat 219. sz.) Ára 24 fill. — **A megtalált bárány.** Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság Öröme V. kötet.) Ára 1 K 60 fill. — **Ami föntart minket.** Karácsonyi életkép az iparos-világból. 3 felvonásban. Kiválóan legényegyesületek használatára. Irta *Erdösi Károly.* Füzve 50 fill. — **Angyalszívek karácsonya.** Karácsonyi kép. Irta *Erdösi Károly.* (Népirat 200. sz.) Ára 12 fill. — **A pogány megtérése.** Karácsonyi játék 3 felvonásban. Irta *Oppitz Sándor.* (Népirat 124. sz.) Ára 6 fill. — **Apró szentek.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 192.) Ára 12 fill. **Békesség az embernek.** Karácsonyi játék. Irta *Oppitz Sándor.* (Népirat 139. sz.) Ára 6 fill. — **Betlehem.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta *Bartha István.* (Népirat 179. sz.) Ára 12 fill. — **Betlehem.** Pásztorjáték három fölvonásban. Karácsony ünnepére. Irta *Bartalos Gyula.* II. kiadás. Ára 50 fill. — **Betlehemi bakter.** Karácsonyi pásztorjáték négy részben. (Népirat 190. sz.) Ára 24 f. — **Betlehemi asszonyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 190. sz.) Ára 8 fill. — **Egy karácsony-éj.** Dramolett. Irta *Horváth Lipót.* (Ifjúság könyvében.) Ára 2 K. — **Három királyok.** Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 191.) Ára 10 fill. — **Itt a Miklós.** Pásztorjáték. (Népirat 189.) Ára 8 fill. — **Jézus születése.** Karácsonyi pásztorjáték. Irta *Mohl Adolf.* Második kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony.** Színjáték 3 felvonásban. Irta *Bartha István.* Második kiadás. (Népirat 101. sz.) Ára 10 fill. — **Karácsony az égben.** Regejáték. (Népirat 258.) Ára 12 fill. — **Karácsonyest.** Karácsonyi játék. (Népirat 188. sz.) Ára 8 fill. — **Karácsonyi színjátékok** kiválóan kath. legényegyesületek használatára. Irta *Erdösi Károly.* Füzve 80 fill. — **Karácsonyi történet.** Egy felvonásban. Irta *Györffy Erzsébet.* (Népirat 281. sz.) Ára 24 fill. — **Pásztorjáték.** Irta *Domonkos István.* (Népirat 215.) Ára 20 fill. — **Pásztorjátékok.** Ára félévaskötésben 1 K 40 fill. Megrendelhetők az ősszeg előzetes bekiüldésével (akár levélbélyegben is) a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.).

HIREK.

Jogi tanácsok. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács a legutóbb tartott ülésében elfogadta az elnökségnek abbéli előterjesztését, hogy a Tanács Központi Irodája a kath. iskola életére vonatkozó, szóval a kath. tanügygel összefüggő mindennemű kérdésben jogi tanácsot közvetít a hozzáfordulóknak. Kimondta ugyanakkor azt is, hogy a Tanács Központi Irodája figyelemmel kíséri a napi és a tanügyi sajtó híreit s mindazon esetekben mikor a kath. tanügyre, a kath. iskola hatóságaira vagy a kath. tanítókra vonatkoztatva téves, bántó közlések jelennek meg, a való tényállást kipuhatolja és a helyreigazító közlések közzétételéről gondoskodni fog. *Levelek* «Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Központi Irodája» Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. intézendők.

A Kath. Tanügyi Tanács albizottsága. Az ezévi országos bizottsági közgyűlésből a Tanács javaslatára a Rendtartási szabályokon a gyakorlat és a körülmények által szorgalmazott módosítások előkészítésére kiküldött albizottság tagjai már részben beküldötték a központi Irodába munkálataikat. A határidő a beküldésre dec. hó 15-ike. Az elnökség e helyen is felkéri az összes tagjait az albizottságnak, hogy munkálataikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek. A kath. Tanító-Egyesületek Orsz. Szövetségének alapszabályait szövegező albizottság e hó 15-én zárja le munkálatait.

Tanítógyűlés. A Győregyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület választmánya gyűlést tartott e hó 12-én Győrött. A választmányi ülésen megállapították a f. hó 21-én Magyaróvárott tartandó közgyűlés tárgysorozatát. A közgyűlés tárgysorozata a következő lesz: I. Elnöki megnyitó. II. A tanítói fizetésrendezés, előadó: Káth József. III. A kántori járandóságok rendezése, előadó: Magyar Árpád. IV. A Rendszabályok, előadó: Jureczky Lajos. V. A szokásos jelentések. VI. Indítványok. VII. Tisztújítás. A közgyűlés iránt általános az érdeklődés a tagok között. A fizetésrendezés ügyének végleges elintézését fogja szorgalmazni a közgyűlés. Bizonyított a 12-dik óra arra nézve, hogy az illetékes körök végre-valahára komolyan vegyék a tanítóság méltányos követeléseit és minél előbb a legsürgősebben rendezzék fizetésüket.

Halálozás. *Röleizek* Mária kath. tanítónő f. hó 8-án Nyitrán a haldoklók szentségének ajtatos felvételével elhunyt. Ismerősei, a szülők a tanítónő mintakepeit tisztelték benne, aki nemeslelkűségével, szeretetével és hivatásának lelkiismeretes betöltésével Nyitrabánya községben több mint 15 évig működött és akinek szíve-lelke a belső áhitat és vallásosságtól át volt hatva. Az iskolaszék koszorút küldött az elhunyt ravatalára. Nyugodjék békében!

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

L. F. Az említett lapok az iskolának járnak. A postát az igazgató vagy igazgató-tanító veszi át. A testületnek érkező lapok a tanácskozási szoba asztalára helyezendők, hogy azokat a testületnek minden tagja olvashassa. Ha ily tanácskozási szoba nem volna, akkor közösen megállapított sorrendben köröztetni kell a lapokat, úgymint a testületnek érkező egyéb iratokat. — **Sch. F.** 1. Ingen

tanszerekért lehet folyamodni a közoktatásügyi miniszteriumhoz is; az ily kérvényt az iskolaszék elnöke terjeszti föl illetékes helyre. A kérvényhez melléklendő az iskola leírása, statisztika és a hitközség anyagi helyzetét bizonyító iratok, költségvetés. 2. A földművelésügyi miniszterium is ad ingyen könyveket a közgazdaság köréből. Ezekért a földművelésügyi miniszteriumhoz folyamodjunk az iskolaszék. — **A. B.** Az a kérdés, hogy az iskolánál egymaga működik-e, avagy több tanító van alkalmazva. A törvényes magyarázatot eljárásához enélkül nem adhatjuk meg. — **L. P.** Igen, azok számára is kérvényezte a Tanács, akiknek fizetése nincs államsegéllyel kiegészítve, kérelmezze. — **K. M.** Igen, megkapja. — **G. F.** Ha 15-ike előtt távozik új állására, akkor a fölvetett havi fizetésnek felet visszatéríteni tartozik. — **L. F.** Kérdéseire levélben válaszoltam. — **N. L.** Ha iskolája az anyahitközség vezetése alatt áll s mint nyilvános hitfelekezeti iskola van szervezve, akkor igénye van a drágasági segélyre. — **Özv. D. L.** Levélben feleltem. — **G. Ó.** A miniszterium intézkedni fog, hogy mostani állásának körébe eső adóhivatalhoz utalják át az összeget. — **G. Gy.** Az értesítést közölni fogjuk. — **V. M.** Kérdéseire levélben feleltem. — **L. A.** Az illetékes tanfelügyelőséghez intézzen kérdést. A drágasági segély kiutalása folyamatban van. — **Sz. E.** Közzétettük. — **K. M.** Elintéztém. — **F. K.** Ezidőszent igen. — **H. J. Galgóc.** Előbb magunk is tájékozódunk, csak azután adhatunk választ. — **H. J.** Január 1-től a következő év január 1-ig szól. — **K. T.** 1. Igen, megilleti. 2. Ha eddig volt, ezután is kérvényezheti. — **L. T., B. E.** Feleltem. — **Sz. L.** A vármegyei igazolt választmányhoz felelbezheti meg az ügyet. — **L. F.** Jelentkezék eskütelre. Személyesen kérjen útbaigazítást a segély átutalásának sürgetési módjára nézve. — **H. S.** Elintézzük. — **N. V.** A megerősítést kérelmezze. — **Sz. G.** Ha nem is élvez államsegélyt, azért megkapja a drágasági pótlékot. — **J. E.** 1. Ha tanulók jelentkeznek, köteles a fenntartó a VI-ik osztályt is megnyitni. 2. Ha a fenntartó kívánja, akkor köteles. — **J. I.** Rendesen évenként egyszer. — **D. J.** Az egyházi főhatósághoz folyamodjunk intézkedésért. — **L. L.** 1. Új arckép küldendő be, dec. 31-ig bezárólag. Ha eddig nem terjeszti be a kérvényt, akkor elveszíti a következő évre a félárúgy váltására jogosító kedvezményt. 2. Csak azok kapják meg a kedvezményt, akik a nyugdíjintézetnek tagjai. — **V. J.** A felvetett kérdés oly szövevényes, hogy régebbi rendeleteket kell előbb tanulmányozni, hogy a megfelelő választ megadhatjam. Annyi tény, hogy a tagosításnál a községi népiskola céljaira kihatósított földet és annak jövedelmét — jellegre való tekintet nélkül — a községben létező iskola tanítója élvezi. Ettől a jegyző meg nem foszthatja.

Stampay ének és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbölkúton (Esztergom m.)

1474-16

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

379 26-26

Zámbó Károly kántor, Szeged.

50 új gyásmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 25-3)

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

P

A nm
lezd
oktat

A lap
Csa

A

(Prassi)

megho

A

tálytan

kor ta

lőzött

7 hold

szántás

helyett

sütésér

1 kor.

uradal

után c

köteles

valláse

felvált

összese

butoro

önálló

a gyer

kántori

csütört

sen mo

30-án

A

etik e

szoba,

kor. K

széki j

A

tanítón

nov. 2

esedéke

Üzb

tik. Jö

kor. ké

Jövöre

intézer

Köz

üresed

Javada

istálló,

kor. m

borpén

mig az

80 ko

nov. 2

Tis

nov. 2

kor. ér

hály is

Bal

pályáz

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltetnek, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

A «Népnevelő» f. évi 44. számában Nyitra-perjésre (Prassic, Nyitra m.) hirdett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbították nov. 20-ig. 1631 2—2

A csütörtöki (Csallóköz) kántortanítói és önálló osztálytanítói állásra a választás nov. 21-én délelőtt 9 óra-
kor tartatik meg. I. A kántortanító jövedelme két pad-
lózott szobán, zárt konyhán, kamarán és istállón kívül
7 hold 1423 □ öl szántóföld, 32 pozsonyi mérő rozs,
szántásvaltság 24 kor., párbér 90 kor., félmázsza hus
helyett 36 80 kor., tanítási díj címén 420 80 kor., osty-
sütésért 18 kor., stóla-jövedelem 109 kor. (kis temetésért
1 kor., nagy temetésért 2 kor., minden vers után 40 f,
uradalmi alkalmazott kétszeresét fizetik), alapítványok
után és offertoriumokból 12 kor. A megválasztottnak
kötelessége a reabizandó osztály növendékeit vezetni,
vallásérkölcösen nevelni, valamint az ismétlőiskolában
felváltva az osztálytanítóival tanítani és a szokásos összes
kántori teendőket végezni. II. Osztálytanító jövedelme:
kézpénzfizetés a község pénztárából és államsegélyből
összesen 1000 kor., kertilletmény 20 kor. Lakás egy
butorozatlan szoba. Köteles egy kijelölendő osztályt
önállóan vezetni, az ismétlőoktatást felváltva kezelni,
a gyermekeket templomba kísérni, rájuk felügyelni és
kántori teendőkben segédkezni. A folyamodványok a
csütörtöki plébániahivatalnál nyújtandók be. Személye-
sen megjelenő előnyben részesül. Megválasztottak nov.
30-án kötelesek állásaikat elfoglalni. *Iskolaszék.*

A kurali róm. kath. iskolaszék által pályázat hirdet-
tetik egy tanítónői állásra, nov. 20-ig. Fizetése lakásul 2
szoba, 1 konyha, községtől 100 kor., államsegély 900
kor. Kötelességei a p. tanterv szerint. *Borz János* iskola-
széki jegyző. 1671 1—1

A (Komárom m.) gútai róm. kath. iskolaszék, egy
tanítónő betegsége idejére helyettes tanítónői állásra
nov. 20-ra pályázatot hirdet. Javadalmazása évi 800 kor.
esedékes havi részletei és egy szobás lakás. *Iskolaszék.*
1669 1—1

Üzbégi (Nyitra vm.) tanítói állásra pályázat hirdette-
tik. Jövedelme: a község pénztárából évi 100 kor., 20
kor. kertilletmény, 80 kor. lakpénz, államsegély 900 kor.
Jövőre lakás épül. Pályázatok róm. kath. iskolaszékhez
intézendők nov. 28-ig. *Iskolaszék.* 1662 1—1

Középtúri róm. kath. iskolánál elhalálozás folytán
üresedésbe jött kántortanítói állásra pályázat hirdettek.
Javadalmazása díjlevél szerint: két szoba, konyha, kamra,
istálló, 3½ hold szántó, 1½ hold rét, 9 hl. gabona, 36
kor. munkaváltság, 3 öl tűzifa, 1 szekér széna, 24 kor.
borpénz, államsegély és tandíjváltás 500 kor. Máj. 1-ig,
míg az özvegy a jövedelmeket élvezi, jövedelme havi
80 kor., egy szoba és egy konyha lesz. Választás
nov. 21-én lesz. Megjelenés nem díjaztatik. *Iskolaszék.*
1689 1—1

Egri érseki megye.

Tiszadobi uradalmi tanyai iskolánál tanítói állásra
nov. 20-ig pályázni lehet. Fizetés: 400 kor. pénz, 500
kor. értékű termény, föld és lakás. Tiszadada *Krich Mi-
hály* isksz. elnök. 1607 2—2

Balmazújvárosi ujjonnan szervezett tanítónői állásra
pályázat hirdettek. Javadalma: 2 szobás lakás házikert-

tel; 1000 kor. fizetés, melyből az állam 900 kor.-t ad.
Kötelessége: I—II. vegyes osztály tanítása. Sajátkezűleg
írt pályázatok kellően felszerelve nov. 20-ig *Lukrits Ká-
roly* lelkész címére küldendők. Állás januárban foglal-
landó el. 1619 2—2

Gróf Nemes János és Albert urak pusztabánhalmi
uradalmi róm. kath. jellegű iskolájában tanítói állásra
pályázat hirdettek. Évi járandóság 500 kor. kézpénz,
16 hl. búza, 8 hl. árpa, lakás két szoba 1 konyha, ezen
fűtése, 600 öl kert, 1200 öl tengeri föld, 1 tehen téli
nyári tartása, két sertés és félévi szaporulatának legelte-
tése. Kötelességei tartozik hittant is tanítani, a róm.
kath. tankötelezetteket gyónásra és körmenetekre vezetni,
kivánatra a házi kápolnában harmonium mellett énekelni
és a gyermekeket énekeltetni. Szabad idejében gazdasági
munkálatoknál kisegít, cséplésnél ellenőri teendőket vé-
gez, ezért külön 100 kor. jár. Kérvények benyújtandók
Gróf Nemes János Ur Ó Méltósága titkári hivatalához
Kunhegyes. 1673 1—1

Erdőkövesdi róm. kath. iskolánál kántortanítói állásra
pályázat hirdettek. Javadalma: díjlevél szerinti 1000
kor. Kötelessége a reabizandó osztályokat vezetni és a
kántori teendőket végezni. Választás nov. 25. Az állás
1913. jan. 1-én foglalandó el. Személyes megjelenés nem
kivánatik. Pályázatok nov. 24-ig *Vágó Lajos* lelkész-
hez küldendők Erdőkövesdre. 1688 1—1

Dévványára róm. kath. segédkántort keresek. Havi
fizetése 35 kor., reggeli, ebéd, vacsora, butorozott szoba
takarítással, ágynemű mosás, fűtés, világítás nélkül.
Tary Lajos. 1698 1—1

A tardi (Borsod m.) róm. kath. elemi iskolánál be-
töltendő a tanítónői állás. Javadalmazása: az iskolapénz-
tárból 100 kor., államsegély 900 kor.: két öl tűzifa; ¼
hold kert. Lakás két szoba mellékhelyiségekkel. A vá-
lasztás nov. 20-án. Kellően felszerelt kérvények *dr. Ko-
vacsóczy Kornél* iskolaszéki elnökhöz küldendők.
1697 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A nyitraabányai róm. kath. iskolaszék pályázatot hir-
det egy osztálytanítói állásra. Javadalma: 794 korona
államsegély, 205 kor. a községtől, természetbeni lakás.
A pályázatok nov. 24-ig *Czeizel László* isksz. elnökhöz
küldendők be. 1700 1—1

Győri püspöki megye.

A mosonmegyei lipóti róm. kath. iskolánál osztályta-
nítói állásra nov. 27-re pályázat hirdettek. Javadalma-
zása: államsegélyből 388 kor., a községtől 612 kor.,
kertilletmény 20 kor. és egy butorozott szoba. Köteles-
sége: a kijelölt osztályok vezetése és a kántoriakban
külön díjazás nélkül segédkezni a kántortanító akadá-
lyoztatása esetén. Csakis férfitanítók pályázhatnak. A kér-
vények az iskolaszék címére küldendők. 1691 1—1

Rábapordány (Sopron m.) róm. kath. iskolaszéke
osztálytanítói állásra nov. 30-ig pályázatot hirdet. Java-
dalom: államsegéllyel 1000 kor., egy butorozott szoba
és ennek fűtése kertilletmény fejében. Kötelesség: I. és II.
vegyesosztályok és az ismétlősiúak oktatása; kántorság-
ban szükség esetén díjtalan segédkezés. Nők is pályáz-
hatnak. *Iskolaszék.* 1701 1—1

A szili (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék pályázatot
hirdet egy osztálytanítói állásra. Fizetés: 1000 kor., bü-

torozott szoba fűtéssel és takarítással és a törvényes korpótól. Csak férfiak pályázhatnak. Pályázati határidő *nov. 30.* Kérvények az iskolaszéki elnök címére küldendők. Kántoriakban segédkezni, a «Győregyházmegyei Tanítóegyesület»-be belépni köteles. *Róm. Kath. Iskolaszék.* 1682 1—1

Kassai egyházmegye.

A **vehéci** (Zemplén m.) róm. kath. elemi népiskolához II. tanítónői állásra pályázat hirdetik. Javadalom: 1000 kor. Lakása két szoba, konyha és kamara. Kötelessége: az elemi iskola III., IV., V., VI ik osztályát tanítani, az ismétlőiskolásokat kántortanítóval felváltva oktatni, és a kántortanítónak az orgonálásban segítségére tartozik díjtalanul lenni. Tót nyelv ismerete szükséges. Választás *nov. 21-én.* Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvény címzendő plébániahivatalnak. 1666 1—1

Józsefhátori államilag segélyezett róm. kath. népiskolához tanítói állásra pályázat hirdetik. Tót nyelv tudása szükséges. Kántori dolgokban jártasak előnyben részesülnek. Javadalmazás: államsegély 800 kor., községtől 200 kor., természetbeni lakás, kert, 2 hold föld. Pályázati határidő *nov. 25.* Az állás azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények Zemplénszinna plébániához küldendők. 1672 1—1

A **szemelnyei** róm. kath. iskolánál 1913. jan. 1-től újonnan szervezett második tanítónői állás, javadalmazása: 1000 kor. készpénz és megfelelő lakás. Pályázat határideje *dec. 6.* Tót nyelv bírása szükséges. *Vasskő József* róm. kath. esperes-plébános. Zboró (Sáros m.) 1668 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Hegyhelyi nagyközség (Trencsén m.) róm. kath. iskolaszéki kántortanítói állásra pályázat hirdet. Javadalmazás: hitközségtől 600 kor., egyházmegyei hivataltól megváltott stóla címén 168 kor., alapítványi misék után 20 kor., államsegély 154 kor., iskola fűtésére szánt fából 58 kor. érték, összesen 1000 kor., kántori drágasági pótlék 200 kor., irodai átalány 40 kor., iskolai szolgáltatásra 40 kor., összesen 280 kor., két szoba, konyha, kamra, faszín, kert, temetések, imádságok, offera Koda, ha hárszentelésen résztvesz. Kötelességei: kántori eendőknek mindennapi teljesítése helyi viszonyok szerint, központi róm. kath. osztatlan iskola mindennapi és személtős növendékeinek tanítása, általában «Rendszabályok» pontos betartása. Pályázati határidő és választás napja *nov. 28.* Személyes megjelenés szükséges. Állás elfoglalandó, amint mostani kántorunk eltávozik. *Zatkovics Antal*, esperes. 1702 1—2

A **kiscsernai** róm. kath. iskolaszéki osztatlan iskolájához tanítónői állásra *nov. hó 25-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 kor., amely összegből 900 kor. az államsegély, modern lakás, kis kert és esetleg 3 öl tűzifa. Megválasztott *dec. 1-én* köteles állását elfoglalni. Pályázatok az iskolaszéki elnökre Rajecce címzendők. Tót nyelv ismerete szükséges. 1667 1—1

A **lednicronai** (Trencsén m.) róm. kath. iskolaszéki kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: készpénzben 480-46 kor., természetbeniek értéke szántókkal együtt 282-94 kor., államsegély 230-60 kor., 3 szoba lakás, konyhával, éléskamarával, gazdasági épületekkel, kert, kántori mellékjövedelem. Pályázók kérvényeiket *dec. hó 15-ig* Nagyságos *Sztyanyinka Mihály* esp.-pléb., kanonok úr címére küldjék. Választás *dec. 15-én* 10 óra-kor. *Iskolaszék.* 1664 1—1

A **morvamogyoródi** (Trencsén m., u. p. helyben) völgyi róm. kath. iskolához tanító vagy tanítónő kerestetik. Javadalma: kétszobás lakás, kert és 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *nov. hó 30-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1680 1—2

A **mézővári** róm. kath. iskola tanítónői állásra pályázatot hirdet törvényes fizetéssel. Lakása két szobából, konyhából és falkamrából áll. Pályázatok alulírottához *nov. hó 20-ig* beadandók. Személyes megjelenés nem kívánatik. *Kapsz János* esp.-plébános, isksz. elnök. Bán (Trencsén m.) 1675 1—1

Felső-Visnyói (Zsolna mellett, Trencsén m.) kántorta-

nítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 474 kor. államsegély, községtől 380 kor., megváltott stóla 48 kor., Roskoványi-alapítvány 50 kor., 6 urbéri hold szántóföld, 6 mérő rozs, temetésnél a mellékjövedelem, rendes lakás, istálló, kert. Tannyelv tót-magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok *nov. hó 20-ig* beküldendők *Fráter Elek* plébánoshoz. A választás is 26 óra-lesz. 1692 1—1

A **kaszásréti** róm. kath. ötosztályú népiskola vezetésére magyarul tótul beszélő okl. tanítónőt keresek *nov. 21-ig.* Járandósága 1000 kor. s 30 kor. kertilletmény, egy szoba és konyha. Felsővadás (Trencsén m.) *Májér Endre* isksz. elnök. 1693 1—1

A **terhelyi** másodtanítói állásra *nov. 24-ig* pályázatot hirdetek. Fizetése: 1000 kor., kert helyett 20 kor. átalány, egy szobás lakás. *Czeisel György* iskolaszéki elnök. 1670 1—1

Pannonhalmi főapátság.

Deáki (Pozsony m.) kath. népiskolához okl. osztálytanító kerestetik. Előnyben részesül, kinek kántori képítője is van. Javadalma: 1000 kor. készpénz, 20 kor. kertilletmény, egy bútorozott szoba, 4 köbméter fa felaprítva. Kérvények *nov. 23-ig* iskolaszéki elnökhöz intézendők. 1686 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **kisjakabfalvai** róm. kath. iskolaszéki tanítója helyettesítésére 1913. június 30-ig okleveles tanítót vagy tanítónőt keres. Németnyelvű kántorságban jártasság előny. Fizetése havi 80 kor., szoba és fűtés. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *Koch Ede* plébánoshoz Villány (Baranya m) intézendők. 1695 1—1

Az **ozorai** róm. kath. iskolaszéki a megüresedett IV. sorszámú fiútanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 900 kor. törzsfizetés hitközségtől, 100 kor. fizetékiegészítés államtól, előleges havi részletekben, egy bútorozott szoba, 20 kor. kertilletmény. Kötelessége az iskolaszéki által rábízott osztályok vezetése, szükség esetén a kántor helyettesítése. Személyes megjelenés és kántori oklevél előny. Pályázati határidő *nov. 21.* Kérvények *Pinter Károly* plébános, isksz. elnök Tolna-Ozora címre küldendők. 1694 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **polyánkapusztai** (Nógrád m.) róm. kath. iskolához *nov. 24-ig* tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 1000 kor., melyből 924 kor. államsegély és természetbeni lakás. Állás azonnal elfoglalandó. Tótul is tudó tanítónők előnyben részesülnek. Forgácsfalva (Gömör megye) *Cservenka János* plébános, iskolaszéki elnök. 1683 1—1

Szatmári egyházmegye.

Nagybégányi község róm. kath. iskolaszéki a lemondás miatt megüresedett tanítói állásra *nov. 24-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 kor. fizetés, háromszobás lakás és kert. Pályázati kérvények Főt. *Szalay Sándor* főesperes-plébános, iskolaszéki elnök urnak nyújtandók Berezgászon. *Iskolaszék.* 1696 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **babini** (Árva m.) róm. kath. tanítói állomásra *dec. 1-re* pályázatot hirdettek. Tót tanítási nyelv. Tanítónők is pályázhatnak. *Dulya Ferenc* elnök. 1645 2—2

Katonai szolgálat miatt okleveles tanító helyettesnek kerestetik. Az állás 1912. nov. 12.—1913. jún. 30-ig tart. Fizetése hónaponta: 60 kor. **Csimhova** (Árva) *Iskolaszéki elnök.* 1684 1—1

A «Népnevelő» 41. számában hirdetett **liptószent-erzsébetkelecsényi** kántortanítói állásra a pályázat *dec. 4-ig* meghosszabbított. 1677 1—2

Liptókirálynemeslubellai róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek *dec. 4-ig.* Tanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv szükségeltetik. Jövedelme államsegéllyel 1000 kor., szép lakás mellékjövélésekkel, kerttel. Kérvények az iskolaszékre küldendők. 1678 1—2

A «Népnevelő» mult évi 52. számában **zázrivársz-tóki** (Árva m.) völgyi tanítói állomásra hirdetett pályázat ideje meghosszabbították *dec. 1-ig.* 1687 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Ujhegyi róm. kath. iskolánál III. tanítói állásra pályázatot hirdettek *nov. 24-ig*. Járandósága 1020 kor., két szoba, egyik bútorozott. Nők is pályázhatnak. Állás sürgősen elfoglalandó. *Iskolaszék*. p. Pusztaszentmihály (Vas m.) 1685 1-1

A **rábahidvégi** (Vas m.) róm. kath. iskolaszék harmadik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 kor., egy szobából álló lakás fűtéssel és tisztogatással. Kötelessége a reábizott osztályokat önállóan, az ismétlődőket felváltva oktatni és a kantoriakban mindenkor díjtalanul segédkezni. Kötelessége továbbá 200 kor. külön tiszteletdíj fejében a saját osztályában és az ismétlőiskolában a tanköteleseket slójdre tanítani (fa-, papír-, agyagmunkára.) A 200 kor. tiszteletdíj az alapfizetésébe nem számítatik be, még fizetésrendezés esetében sem. Ezen állásra csak női tanítók pályázhatnak. Választás *nov. 24-én*. Az állás azonnal elfoglalandó. *Frim Gyula* káplán, isksz. elnök, *Kaucsárik András* isksz. jegyző. 1676 1-1

Várszentmiklós (Vas m.) anyaegyházhoz tartozó **Felsőmedves** fiókközségben a róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Évi jövedelem a) tanítói: a község pénztárából készpénzben havi részletekben 852 kor., 16 □ méter tűzfű házhoz szállítva 48 kor., b) stólaris jövedelem temetések után körülbelül 6 kor., c) államsegély 94 kor., összesen 1000 kor. Ezekon kívül **Batthyány-Zichy** alapítványból 48 kor., lakás és kert. Tanítási nyelv német-magyar. Kötelessége a mindennapi és ismétlősök tanítása, továbbá az iskolaszék megkeresésére «Rózsafüzért» tartani külön díjazás nélkül. Nős férfitanítók és tanítónők is pályázhatnak. Azon esetben, ha tanítónő lesz megválasztva, az illető köteles temetéseknél kántorról gondoskodni. Kérvények *nov. 24-ig* a németújvári róm. kath. plébániára küldendők. Az állás dec. 1-én elfoglalandó. 1681 1-1

A **nyögéri** róm. kath. iskolaszék a megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 865 kor. államsegély, 135 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény és két szobából, egy konyhából, kamrából, fűskamrából álló lakás. Kötelessége a díjvel szerint. Választás *nov. 28. d. e. 10 óra*. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények főt. *Kovács Károly* plébános, iskolaszéki elnök címére **Nyögér** (Vas m. p. helyben) küldendők. 1690 1-1

Váci egyházmegye.

Monor (Pest m.) a pályázók értesítettnek, hogy a választás *nov. 28-án* lesz. *Iskolaszék*. 1661 1-1

A **szódi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: 26 kat. hold 1179 □ öl szántóföld, melyből jelenleg 1 hold 475 □ öl termő szőlő, 3 hold és 1466 □ öl rét, 633 □ öl kert, párbérrözs pénzre átváltoztatva a párbérpénzzel együtt körülbelül 1200 kor., stóla körülbelül 150 kor. Amíg a lakás fel nem épül 200 kor. lakbér, pince, a politikai községtől deputátumválság címén 206 08 kor. Kötelessége a kántortanítói teendőkon kívül az ismétlő, illetőleg gazdasági ismétlőiskolában a reál tantárgyakat tanítani, vasárnapokon pedig litánia után az ifjúságot orgona kíséret mellett egyházi énekekre oktatni. Pályázatot *nov. hó 28-ig* mely napon a választás is meg fog tartatni. *Krchnák János* esperes-plébánoshoz (Pest megye) terjesztendők be. 1665 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A **jásdi** róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: egyszobás lakás bútor nélkül; fajarandóság 24 kor., kertilletmény 20 kor., a hitközségtől 400 kor., államsegély 600 kor. Kötelességei díjvel szerint. Választás *nov. 28. délelőtt 10 órakor* lesz. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. Jásd, p. Tés (Veszprém m.) 1679 1-2

Egy 8 változatú, pedálos Paykr-féle nagy, használt harmonium költözködés miatt eladó. Bővebben **Zaller József** kántortanítónál Mosdós Somogy. 1674 1-1

Harmónium keveset használt, 10 változatú (két térdre-giszterrel,) szívórendszerű, ládával 320 koronáért eladó. *Bartucz* tanító Csépa (Szolnok m.) 1663 1-1

Nyelvtani szakos pedagógiai jegyzetek az első évfolyamról eladók. *Angyal János* kántortanítónál, Kájár. (Győr m.) 1699 1-1

Elismert elsőrangú műrekek csak a **Zimmermann-féle** harmoniumok!

Az előkelő valódi **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

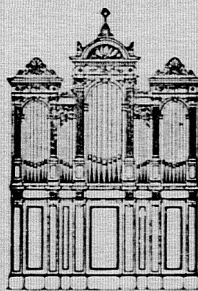
Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervári, Moszkva, Riga és London.

Karácsonyi zene!!!

Jézus élete. Két hangra 1 kor. — Karácsonyesti örömeink. Két hangra 1 kor. — C. G. D. dudajáték, darabonként 1 kor. — Á. E. dur dudajáték, darabonként 75 fill. — Összes hangnemekből praludiumok 4 kor. — Miatyánk. Üdvözlégy, 2 kor. — Népszövetségi induló, férfikar 75 fill. — Tanító induló, 1 kor. — Ábrándok, Almok. 12 szép magyar dal 3 korona. Kapható: kollégánknál. 1642-2

KONTOR ELEK Budapest, II. ker., Albrecht-út 7.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangu orgonákat szállít. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

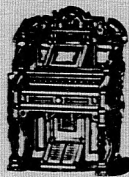
Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld. 64 2-52

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

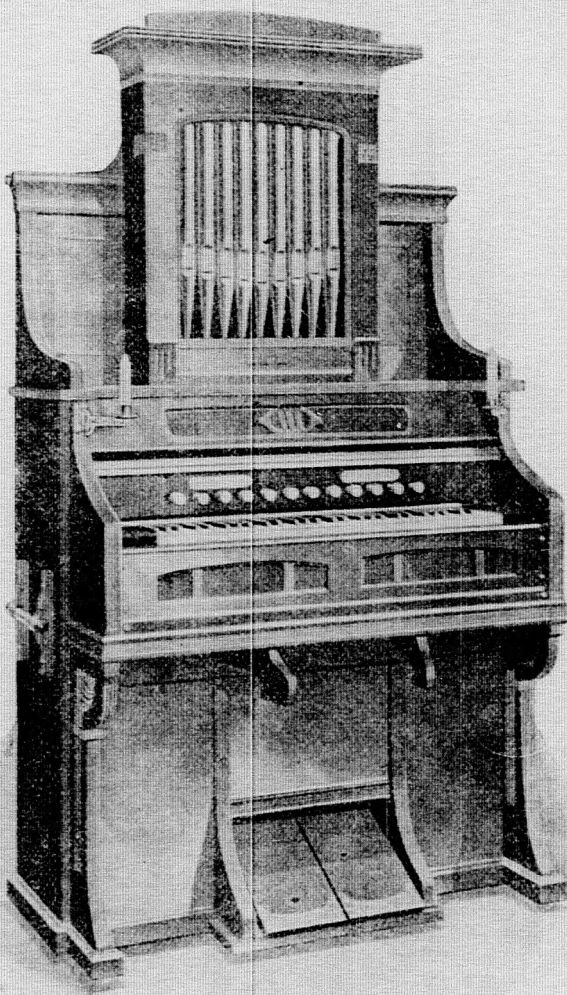
Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig

Tanároknak s lelkészeknek különösen szíveskedéssel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianínókról.

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkellemebb szórakoztató hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszörösen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valóságnak megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szám-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

